

Ukiumoortumik nalunaarusiaq 2012

***UKIUMOORTUMIK
NALUNAARUSIAQ
2012***

Ukiumoortumik nalunaarusiaq

2012

Kalaallit Nunaanni

Naatsorsueqqissaartarfimmit

saqqummersitaq

Aamma nassaassaavoq uani:

www.stat.gl

Najugaq

Kalaallit Nunaanni

Naatsorsueqqissaartarfik

Postboks 1025

3900 Nuuk

Oqa. : 36 23 60

Allak : 36 23 61

E-mail: stat@stat.gl

www.stat.gl

Siulequt

Naatsorsueqqissaartarfiup 2012-mut ukiumoortumik nalunaarusiaa saqqummiunneqarpoq. Naatsorsueqqissaartarfiup suliassai, tassunga ilanngullugu suliffeqarfiup inatsisitigut tunngavigisai aqutsinermilu pissutsit kiisalu siulersuisut suliassanik pingaarnersiunerat nalunaarusiami allaaserineqarput. Tamatuma saniatigut Naatsorsueqqissaartarfimmi ukiup ingerlarnge 2012-mi kisitsisitigut paasissutissanut suliarineqartunut kiisalu suliffeqarfiup aningaasaqarneranut, sulisutigut illutatigullu inissisimani pillugit takussutissartalik nalunaarusiap imaraa.

2012-mi angusat ataatsimut isigalugit naammaginarput. Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisitigut paasissutissarsiornermi qitiusumik suliassaqarfinnik arlalinnik ineriartortitsinini ingerlatiinnarpaa, tamatumalu peqatigisaanik aningaasaqarneq 2010-mili annertunerusumik amigartooruteqarfiusoq sinneqartooruteqarfiulluurtumut saatsimallugu.

Naatsorsueqqissaartarfiup nuna tamakkerlugu tunisassiorneq tunngavigalugu naatsorsuutit 2007-mut 2008-mullu inaarutaasumik kisitsisitallit saqqummersitarnert 2012-mi ingerlatiinnarpaa. 2009-mut 2010-mullu inaarutaasumik kisitsisit 2013-mi saqqummersinneqassapput, tamatumalu kingorna nuna tamakkerlugu naatsorsuutit 2014-meersut aallarnerfigalugit ukioq inaarutaasoq aammalu ukioq naatsorsuiffiugallartoq pillugit ukiumoortumik ingerlaavartumik suliarinnittoqartalissalluni. Aammattaaq suliffeqarneq pillugu kisitsisitigut paasissutissat ILO-p oqariaatsit atortagai kaammattuutaalu aallaavigalugit 2012-mi ataqatigiissinneqalerput. Kiisalu innuttaasut ilinniagaqassusiat pillugu piffissani aalajangersimasuni saqqummersittakkanik suliat kisitsisitigut paasissutissiornermi annertuumik siuariaataasutut erseqqissaatigineqarsinnaapput.

Kisitsisitigut tunngaviusumik paasissutissat pitsanngorsarneqarnissaat 2013-mi suli aallunneqassaaq. Taamaattumik Naatsorsueqqissaartarfiup suliani isertitsissutigisartakkani killilimmik annertusiniassavai. Aammattaaq aningaasaqarnerup suliffeqarfiullu siunissamut qulakkeerneqarnissaannik suliaq 2013-mi ingerlateqqinneqassaaq.

Ukiumoortumik nalunaarusiaq Naatsorsueqqissaartarfiup suliai pillugit ilisimasanut annertusaaqataasinnaassasoq siulersuisut neriutigaat.

Vøgg Løwe Nielsen
Siulersuisut siulittaasuat

Ujarliutit

Siulequt	5
Ujarliutit	6
1. Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissartarfiup suliassai aqunneqarneralu	7
1.1 Pingaarnertut suliassat	7
1.2 Siulersuisut suliassat katitigaanerallu	7
1.3 Ukiumut tulliuuttumut ilimagisat	8
2. Naatsorsueqqissaartarfimmi ukioq qaangiuttoq	9
2.1 Kisitsisitigut paasissutissiorneq	9
2.2 Suliassat suliakkiissutaasut	14
2.3 Naatsorsueqqissaartarfiup nunani tamalaani peqataanera	15
2.4 Ilisimatusarneq	15
2.5 Naatsorsueqqissaarnermik paasissutissiisarneq	15
2.6 Aningaasaqarneq	19
2.7 Sulisoqarneq	21
2.8 Allaffeqarneq	22
3. Tapiliussa	23

1. Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissartarfiup suliassai aqunneqarneralu

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik (Naatsorsueqqissaartarfik) Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik naatsorsueqqissaarnernut qitiusumik oqartussaa-suuvoq. Naatsorsueqqissaartarfiup inuiaqatigiit tungaasigut ineriartornerup, politik-kikkut aqutsisoqarnikkullu aalajangiinerit kiisalu pilersaarusionerit misissoqqissaar-nissaannut paasissutissatigut tunngavigineqartut qulakkeerneqarnissaat angunia-garaa.

Aqutsisoqarneq

Naatsorsueqqissaartarfiup pingaarnertigut akisussaaffigineqarnera siulersuisunit isumagineqarpoq, taakkulu tallimanik ilaasorta qarput inuiaqatigiinni pissutsinik ilisimasaqartunik. Ulluinnarni aqutsisoqarneq naatsorsueqqissaartarfimmi pisortaa-sumit isumagineqarpoq, taassumalu suliffeqarfik avammut nittarsaattarpaa.

Aaqqissuussaaniikkut inissisimaneq

Naatsorsueqqissaartarfik aaqqissuussaaniikkut Aningaasaqarnermut Naalakkersui-soqarfiup (AN) ataanippoq.

1.1 Pingaarnertut suliassat

Pingaarnertut suliassat Inatsisartut inatsisaanni nr. 5, 19. juli 1989-meersumi takuneqarsinnaapput. Inatsit 1. januar 2000-mi atuutilerpoq.

Inatsit naapertorlugu Naatsorsueqqissaartarfik Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni pissutsit pillugit kisitsisitigut paasissutissanik katersuinnermigut suliaqarnermigullu tamanut saqqummiussisussaavoq. Naatsorsueqqissaartarfik amma akilerneqarluni kisitsisitigut paasissutissanik katersuilluni, suliaqarluni tamanullu saqqummius-sisinnaavoq. Kiisalu Naatsorsueqqissaartarfik nunani tamalaani naatsorsueqqis-saarneq pillugu suleqatigiinnermut atatillugu suliassanik isumagisaqarpoq.

1.2 Siulersuisut suliassa at katitigaanerallu

Siulersuisut suliassa at

Siulersuisut suliassa at Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 29. oktober 1999-meersumi takuneqarsinnaasut ukuupput:

Naatsorsueqqissaartarfimmut pingaarnertut akisussaaffik isumagissallugu

- Naatsorsueqqissaarnerit tamaneersut katiternissaannut siunnersuuteqas-sallutik
- Naatsorsueqqissaartarfik anguniakkanut aalajangersakkat naapertorlugit sulinersoq nakkutigissallugu
- Suliniuteqarfigineqartunut piffissaq ungasinnerusoq isigalugu Naatsorsueq-qissaartarfiup pilersaarusionera akuersissutigissallugu
- Naatsorsueqqissaartarfiup sulinissamut pilersaarutai akuersissutigissallugit
- Ukiumut ataasiartumik suliffeqarfiup sulinera pillugu Naalakkersuisunut nalunaarummik tunniussa qartarnissaq

Siulersuisut katitigaanerat

Siulersuisut 2012-ip naanerani ukuninnga inuttaqarput, taakku atuuffiisa atorun-naarnissaat ungaluusami nalunaarlugu:

- Vøgg Løwe Nielsen, Danmarks Statistikimi siusinnerusukkat allaffimmi pisortaq (5. juni 2014)
- Henrik Leth, Polar Seafoodimi siulersuisut siulittaasuat (5. juni 2013)

- Lisbeth Møller Jensen, Akileraartarnermik Aqutsisoqarfimmi immikkoortortami pisortaq (5. juni 2015)
- Aaja Chemnitz Larsen, meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit suliniaqatigiiffimmi MIO-mi meeqqat illersuisuat (5. juni 2015)
- Karl Davidsen, KANUKOKA-mi pisortap tullia (5. juni 2015)

Ukiumi qaangiuttumi Vøgg Løwe Nielsen siulersuisunut siulittaasut Naalakkersuisut toqqaqqippaat, taassuma malittuanik Henrik Leth siulersuisunut siulittaasup tullerigallagaatut inissillugu. Christel Lund Bøjler siulersuisunut ilaasortaajunnaarpoq, Aaja Chemnitz Larsen ilaasortatut nutaatut toqqaarneqarpoq.

Naatsorsueqqissaartarfimmut siulersuisut 2012-mi pingasoriarlutik ataatsimiipput. Siulersuisut 2012-mi suliarineqartut nukiillu atorineqartut imminnut ataqatigiinnissaat immikkut isiginiarsimavaat. Tamatuma saniatigut Naatsorsueqqissaartarfiup ilisimatusarnermut inatsisinillu piareersaalluni suliaqarnermut paasissutissanik tunniussinisaq kiisalu kisitsisitigut tunngaviusumik paasissutissanik ineriartortitsinisaq aammalu saqqummersitsinissamut piffissaliussanik aalajangerneqareersunik eqqortitsiniarnisaq siulersuisut immikkut isiginiarsimavaat.

1.3 Ukiumut tulliuuttumut ilimagisat

Siulersuisut 2012-misulli ukiumi tulliuuttumi pingasoriarlutik ataatsimiinniarput. Siulersuisut martsimi pingaartumik oqaluuserissavaat ukiumoortumik nalunaarusiaq, augustimi suliatigut sammisassaq immikkut isiginiassavaat aammalu novembarimi siulersuisut pingaartumik 2014-mut missingersuutit sulinernullu pilersaarut oqaluuseriniarpaat.

2013-mi kisitsisinik piniartarnerup paasititsiniaanerullu nukittorsarnissaat siunertaralugu Naatsorsueqqissaartarfimmi suliaasaqarfinnik arlalinnik toqqaasoqarpoq.

Tunngaviusunik naatsorsueqqissaarnerit immikkut isiginiarneqarnerat

Naatsorsueqqissaartarfiup 2013-mi kisitsisitigut tunngaviusunik paasissutissat aalajangersimasumillu ukiumoortumik suliaqarnermut suliarineqartartut salliutillugit suliareqqinniarpai. Naatsorsueqqissaartarfik suliaqarnermut suliaqarnermut kisitsisitigut tunngaviusumik paasissutissiissusiornermi suliaqarnermut pilersaarusiornermut naapertuussinnaanerat aammalu sulisussatut pisaqartinneqartut atorineqarsinnaanerit malillugu suliaqartarsinnaassaaq.

Tassunga atatillugu sulisut soraarsinnaanerannit suliffeqarfiup eqqugaasinnaanera aammalu ilinniagartuutut piginnaasalinnik sulisussarsiorsinnaanerup pingaaruteqarnera Naatsorsueqqissaartarfiup immikkut eqqumaffigai.

Taamaattumik Naatsorsueqqissaartarfiup sulisui pingaarnerit aammalu siunissami sulisussanik pikkorissunik kajumissarinisaq siunertaralugu nunatsinni kandidatit ilinniartitaanerni ilinniartut akornanni Naatsorsueqqissaartarfiup ersarinnerulernissaa immikkut isiginiarneqassapput.

Atuisut peqataatinneqarnerat

Periarfissaqartillugu nukissaqartoqartillugulu kisitsisitigut paasissutissanik atuisartut ataatsimeeqatigisarnissaat Naatsorsueqqissaartarfiup kissaatigaa. Taamaammallu ukiumi qaangiuttumi innuttaasut siunertaralugu naatsorsorneqarnerat pillugu Naatsorsueqqissaartarfik isumasioqatigiissitsivoq. Atuisut kisitsisitigut paasissutissanut ataasiakkaanut tunngasuni ineriartortitsinissamik ingerlatitseqqittarnissamillu kissaataat piviusunngortinniarlugit atuisut ukiumi nutaamik peqataatinniarsarineqassapput.

Elektroniskiusumik ingerlatitseqqittarneq

Elektroniskiusumik ingerlatitseqqittarneq ineriartortinneqarnissaa Naatsorsueqqissaartarfiup 2012-mi immikkut isiginiarppaa. Atortutigut tunngaviit nutaat 2013-mi atulerneqassapput tassaasut nittartagaq nutaamik takujuminarsagaq kiisalu ukiumi

moortumik kisitsisitigut paasissutissat nutaat pc-it, iPadsit, mobiltelefonit elektroniskiusumillu atuakkanik atuaatit atorlugit atorneqarsinnaasut.

Nuna tamakkerlugu naatsorsuutit akiliisarnerullu naligiissinnera

Tunisassiat tunngavigalugit nuna tamakkerlugu naatsorsuutit 2011-mi 2012-milu suliareerlugit akiliisarnerup naligiissinnera pillugu kisitsisitigut paasissutissanik pilersitsinissaq Naatsorsueqqissaartarfiup 2013-mi immikkut suliniuteqarfigerusuppa. Tamanna Danmarks Statistik suleqatigalugu pissaq, taassannga kisitsisitigut paasissutissat pilersinneqassapput aammalu kisitsisitigut paasissutissanut tunngasut ingerlanneqarsaasa Naatsorsueqqissaartarfimmut kingusinnerusukkut nuunneqarnissaa siunertaralugu uppernarsassallugit.

2. Naatsorsueqqissaartarfimmi ukioq qaangiuttoq

2.1 Kisitsisitigut paasissutissiorneq

Naatsorsueqqissaartarfik ukiuni kingullerni amerlanerujartuinnartunik saqqummersitsisalerpoq. Kisitsisitigut paasissutissanut tunngasut arlallit allanngortinneqarput taamaalilluni ukiup affakkaartumik ilivitsukkaartumilluunniit saqqummersitsisarneq atorunnaarlugu kisitsisaataasivimmit nutaanik akulikitsumik saqqummersitsisoqartalermat. Taamatut pisoqarpoq kisitsisitigut paasissutissat nutaat saqqummersittakkat amerlineqarnissaat Naatsorsueqqissaartarfiup kissaatigimmagu. Taamaatumik assersuutigalugu suliffissaaleqisut pillugit kisitsisitigut paasissutissat, innuttaasut pillugit kisitsisitigut paasissutissat aammalu akunnittarfinni unnuisut pillugit kisitsisitigut paasissutissat, siusinnerusumut sanilliullugu akulikinnerusumik saqqummersinneqartalerput. Pisut ilaanni kisitsisaataasivimmit kisitsisit iluarsisat kisimik pineqartarput.

Saqqummersitat kisitsisitigut paasissutissanut tunngasunut assigiinngitsunut agguataarneqarnerat takussutissiami matuma kingulianiittumi takuneqarsinnaavoq; Naatsorsueqqissaartarfiup 2012-mi saqqummersitaanut takussutissiaq erseqqinnerusoq ukiumoortumik nalunaarusiami matumani tapiliussami takuneqarsinnaavoq.

Takussutissiaq 1. Kisitsisitigut paasissutissat malillugit saqqummersitat 2009-2012-mi amerlassusiat aammalu 2013-mi saqqummersitassat pilersaarutaasut amerlassusiat

	2009	2010	2011	2012	2013 *
Ukiumoortumik saqqummersittakkat	2	2	2	2	2
Aningaasaqarneq pillugu kisitsisit	17	18	17	21	22
Innuttaasut pillugit kisitsisit	8	5	6	9	8
Suliffeqarnermi pissutsit pillugit kisitsisit	6	7	12	19	19
	33	32	37	51	51

Kisitsisitigut paasissutissanik maanna pisariaqartitsineq tunngavigalugu suliassaqarfinnik nutaanik ilanngussisarnissamut periarfissaq Naatsorsueqqissaartarfimmit ingerlaavartumik isumaliutigineqartarpoq.

Naatsorsueqqissaartarfik pisortat nalunaarsuiviinut ataatsimut aqqissuussamut suleqatigiissitaliani 2012-mi peqataavoq aammalu pisortat kontonut ataatsimut pilersaarutaanik suliarinninnermi peqataalluni, taakku ERP-ip allattoqarfiani tamarik ingerlanneqarput¹.

¹ ERP tassaavoq aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kommunit Namminersorlutillu Oqartussat ataatsimut periusissaattut pilersaarut.

Kisitsisitigut paasissutissanut pisortaq Aningaasaqarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit siulittaasoqarfiannut ilaasortaavoq; pisortap tullia siunnersuisoqatigiinni ilaasortaavoq.

Aningaasaqarneq pillugu kisitsisitigut paasissutissat

Aningaasaqarnermut naatsorsuusianut ilaapput nuna tamakkerlugu naatsorsuutit, suliffeqarfiit naatsorsuutaat, pisortat aningaasaqarnikkut naatsorsuutaat, nukissitutinut naatsorsuutit, nunanut allanut niuernermet naatsorsuutit, akiliisarnerup naligiissinneranut naatsorsuutit, takornariaqarnermut kiisalu akinut naleqqersuutit kisitsisaat.

Nuna tamakkerlugu naatsorsuutit aamma akiliisinnaanerup naligiissinneraa

Tunisassiat tunngavigalugit nuna tamakkerlugu naatsorsuutit siullit 2011-mi saqqummiunneqarnerannut atatillugu Naatsorsueqqissaartarfik suliassaqarfimmi 2012-mi saqqummersitseqqippoq 2006-2008-mut inaarutaasumik kisitsisinik aammalu 2009-2011-mut kisitsisaagallartunik imalimmik.

Kalaallit Nunaata aningaasaqarneq pillugu siunnersuisoqatigiata siulittaasoqarfiani ilaasortaq kiisalu Nationalbankemi pisortap tullia Anders Møller Christensen Naatsorsueqqissaartarfiup Kalaallit Nunaannut aggersarpaa. Anders Møller Christensen nuna tamakkerlugu naatsorsuutininik atuisunut, naatsorsuutit ulluinnarni sulinermi qanoq atorneqarsinnaanerat assersuutigalugu aningaasat nalingisa nikerarnerannik naliliisarnermut atorneqarsinnaanerat pillugu nassuiaassivoq.

Aammattaq Peter Rørmose Jensenip Danmarks Statistikimeersup nunatsinnukarnera Naatsorsueqqissaartarfiup aaqquissuuppaa, Naatsorsueqqissaartarfiup input-output-tabeliutai aningaasaqarnikkut iliuusissanik assigiinngitsunik misissueqqissaarinermi atorneqarsinnaanerat pillugu saqqummiisinniarlugu.

Akiliisinnaanerup naligiissinerat tunisassiat tunngavigalugit nuna tamakkerlugu naatsorsuutit ilagaat, misissueqqissaarinerimili immikkut soqutigineqarluni. Tassunga atatillugu Naatsorsueqqissaartarfik Danmarks Statistikimi siunnertortinik ikiortissarsiorsimavoq kisitsisitigut paasissutissanik pilersitsisussamik aammalu kisitsisitigut paasissutissanut tunngasut taakku kingusinnerusukkut nunatsinnut nuunneqarnissaat siunertaralugu periusissamik suliarinnittussamik. Akiliisarnerup naligiissinnera pillugu kisitsisitigut paasissutissanik 2013-mi saqqummersitsisoqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Pisortat aningaasaqarnerat

Pisortat aningaasaqarnerisa naatsorsoqqissaarneranni kommunit, Namminersorlutik Oqartussat pigisaanni naalagaaffiullu pigisaanni aningaasaqarneq kiisalu pisortat Kalaallit Nunaanni ataatsimoortumik ingerlatsinerat kiffartuussinerallu erseqqisarneqarput. Missingersuutit pillugit ukiumoortumik saqqummersittagaq immikkut saqqummersinneqanngilaq nalilerneqarmat saqqummersitamik atuisut ikitsuinnaasut, taamaattorli missingersuutit misissoqqissaarnerannit kisitsisit Aningaasaqarneq pillugu Siunnersuisoqatigiinnut tunniunneqarput, tamatumani ukioq missingersuusiorfiusoq ukiullu missingersuusiorfiusut ilanngunneqarlutik. Naatsorsuutit pillugit saqqummersitaq novembarimi saqqummersinneqarpoq.

Nukissiuuteqarneq

Nukissiuutinut kisitsisit Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup (IAAN) suliakkiineratigut suliarineqarput. 2012-mi saqqummerpoq 2011-mi Kalaallit Nunaanni nukimmik atuneq. Saqqummersitaq imarai ikummatissanik atuneq, nukitsigut atuinikkut mingutsitsinerup annertussusia, nukimmik tunisassiorneq il.il. pillugit paasissutissat erseqqinnerusut ikummatissanut assigiinngitsunut kiisalu innaallagiamut, imermut kiassaarnermullu agguataarlugit. Nukissiuutinut kisitsisinit paasissutissanit kisitsisit atorlugit nukimmik atuneq malinnaavigineqarsinnaalerpoq aammalu ilaatigut nukitsigut atuinikkut mingutsitsinerup annikillisarneqarnissaa eqqarsaatigalugu Kyotomi isumaqatigiisummut atatillugu Kalaallit Nunaata pisussaaffimminik naammassinninneranik naliliisoqarsinnaaler-

luni. Tamatuma kingorna nukissiuutinut kisitsisinit paasissutissat mingutsitsinerup annertussusia pillugu nunatsinnit nalunaarsukkanik tamarmiusunik suliarinninnermut atorneqarsinnaapput, taanna ukiut tamaasa UNFCCC-mut (*United Nations Framework Convention on Climate Change*) suliarineqartarluni. Nukitsigut atuinikkut mingutsitsineq pillugu nalunaarsukkat martsip qiteqqunnerani nalunaarutigineqasapput aammalu imaralugit nalunaarusiaq tuluit oqaasii atorlugit allataq 130-it missaannik qupperneqarluni tabelerpassuarnik imalik.

Suliakkiutigineqartoq alla – aammattaaq Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfimmit (IAAN) suliarinerineqartoq – tassaavoq nunatsinni nukitsigut atuinikkut mingutsitsinerup siumut naatsorsorneqarnera ingerlatsiveqarfinnut, tassunga ilanngullugu nukissiuuteqarnermut, suliffissuaqarnermut, nunalerinnermut, eqqagassalerinnermut il.il. agguataarlugu.

Siunissamut missingersuutit qinikkat sulineranni atorneqassapput, tamatumani nukitsigut atuinikkut mingutsitsinerup ilaa Kyotomi isumaqatigiissummut sanilliullugu qaffasissusissamik "qaangiinertaa" nunatta Danmarkimut isumaqatigiinniutigisissusaallugu.

Takornariaqarneq

Takornariaqarnermut tunngasuni ukiumut saqqummersinneqartoq tassaavoq 2011-2012-mi pisimasut pillugit saqqummersitaq. Kalaallit Nunaannut angalasunik aqqissuussaasumik oqaloqateqartarneq aallaavigalugu timmisartunut ilaasunut kisitsisit ilannguteqqinneqartalersinnaanerat Naatsorsueqqissaartarfiup Inuussutisarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik kiisalu Visit Greenland oqaloqatigai.

Takornariaqarnermut kisitsisinik tamatumalu saniatigut kisitsisitigut paasissutissanik tamatumunnga attuumassuteqartunik ingerlatitseqqittarnissaq pillugu Naatsorsueqqissaartarfiup 2012-mi Visit Greenland aamma suleqatigilerpaa. Visit Greenland suliniummik aqutsisuuvoq, Naatsorsueqqissaartarfillu kisitsisitigut paasissutissanik takornariaqarnermut tunngasuni ingerlatsisunut naatsorsuusaailluni nittartakkamut kisitsisinik tunniussisartuulluni. Nittartagaq 2013-mi atorneqalissaaq.

Akit nalingat

Atuisartunut akigititanut aammalu sanaartornermi aningaasartuutinut akit nalingat ukiup affakkaartumik saqqummersinneqartarput. Sanaartoriaatsimik saqqummiunneqarnissamut tulluarnerusumik nassaarnissaaq siunertaralugu Naatsorsueqqissaartarfiup 2012-mi sanaartornermut siunnersorti saaffigaa, taamaalilluni naleqqersuut 2013-mi tunngavissat nutartikkat tunngavigalugit naatsorsorneqarsinnaaqullugu.

Imigassaq aalakoornartulik

Piffissami 2007-2011 imigassamik aalakoornartulimmik Kalaallit Nunaannut eqqusuineq tunisassiornerlu pillugit saqqummersitaq 2012-mi saqqummersinneqarpoq. Kisitsisitigut paasissutissat taakku 2013-mi tupa pillugu kisitsisinik ilaneqarnissaat Naatsorsueqqissaartarfiup anguniarpaa.

Akit nalingisa nikerarnerat

Akit nalingisa nikerarnerat pillugu saqqummersitassat arlallit pilersaarutigineqartut 2012-mi saqqummersinneqartussaagaluartut 2013-mut kinguartinneqartariaqarput aammalu nukissaqassuseq apeqqutaalluni nittartakkat nutaap atuutsilerneqarnerata kingorna saqqummersinneqarnissaat naatsorsuutigineqarluni.

Inunnut atugarissaarnermullu kisitsisitigut paasissutissat

Inunnut atugarissaarnermullu kisitsisitigut paasissutissani innuttaasunut, isumaginnikkut pissutsinut, pinerlunnermut, ineqarnermut ilinniartitaanermilu kisitsisit ilanngunneqarput.

Innuttanut tunngasut

Innuttaasunut tunngasuni 2012-mi saqqummersitat arfinillit saqqummersinneqarput. Ukiumi saqqummersinneqartut atorlugit ullormit naatsorsuiffiusumit sapaatip akuneru arfineq marluk missaasa kingorna killiffik pillugu naatsorsukkanik kiisalu ukiumi ineriartorneq pillugu naatsorsukkanik tunniussisoqarsinnaavoq. Aammattaaq siusinnerusumut sanilliullugu piffissaq sivisunerusoq isigalugu siumut naatsorsukkanik maanna suliaqartoqaqqissinnaalerpoq.

Saqqummersitat tamarmik kisitsisaataasivimmi pingaarnertut pisarput, tamatumani tabelit 46-it nassuiaatitaqarluartut atorlugit innuttaasut amerlassusiat ineriartone-rallu pillugit nassuiaanermut atorneqarsinnaasut. Ukioq manna tabelinit nutaanit ilaatigut makku taaneqarsinnaapput: Tabel 1994-mit Nuup illoqarfiaata ilaanut sisanut avitsiviusoq, tabeli 2012-2040-mut siumut naatsorsuiffiusoq kiisalu tabeli nunanut allanut sumut suminngaanniillu nuuttarnernik takutitsisoq.

Isumaginninnermi pissutsit

Isumaginninnermut kisitsisut inuup normua atorlugit tunniussanik kommunit nalunaarsugaannit tigulaakkat tunngavigalugit saqqummerput. Isumaginninnermut kisitsisut annertusarneqarnissaat pilersaarutigineqarpoq, taamaalilluni ineqarnermut tapiissutinik meeqqanullu tapinik pissarsisartut pillugit paasissutissanik ilaqalissallutik. Pissarsisartut amerlassusiat inunntut ataasiakkaanut inoqutigiinnullu immaqalu ilaqutariinnut agguataarlugit nalunaarsorneqartussatut pilersaarutigineqarpoq.

Pinerluttulerineq

Pinerluttulerinnermut kisitsisinik 2012-mi saqqummiussisoqanngilaq. Naatsorsueqqissaartarfik 2012-mi politiit paasissutissanik elektroniskiusunik siullermeertumik pissarsivoq aammalu politiit namminnek kisitsisaataannut tapertaasussanik kisitsisitigut paasissutissiornissamut qanoq periarfissaqarnersoq 2013-mi misissussallugu.

Ineqarneq

Inissianik nutaanik sanaartornerit eqqarsaatigalugit aammalu isaterinerit eqqarsaatigalugit Naatsorsueqqissaartarfiup ineqarnermut kisitsisaatai amigaateqartut 2011-mi paasineqarpoq. Taamaattumik Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisut unitsippai, paasissutissatigulli tunngavissanik tutsuiginartunik pissarsisoqarsinnaassappat aallarteqqinniarlugit. Akileraartarneq Atugarissaarnerlu pillugit Isumalioqatigiissitap ineqarnermut akileraarusersuinissamik siunnersuutaa aallartinneqassappat tamanna aqutigalugu ineqarnermut kisitsisut aallarteqqinneqarnissaannut periarfissaqarsinnaassaaq.

Ilinniartitaaneq

2012-mi septembarimi saqqummersinneqarpoq *2011-mi piginnaaginnaannngorttisisartunik ilinniagaqarnerit*. Meeqqat atuarfiannit aninerup kingorna nunatsinni ilinniartitaanikkut ingerlatat saqqummersitakkut uppersarsarneqarput. Nutaartatut aamma ilaasoq tassaavoq kapitali ilinniarnertuunngorniarluni aammalu inuussutissarsiutitigut ilinniarnertuunngorniarluni ilinniartitaanerni kisitsisutitigut paasissutissanik imalik. Saqqummersitap saqqummersinneqarnerani kisitsisaataasivimmi ilinniartitaanerit pillugit paasissutissat annertooujussuarmik amerleriarput, taamaalilluni ilinniartitaanerit assigiinngitsut pillugit kisitsisitigut paasissutissat immikkoortitaarnerusut takunissaannut ullumi periarfissaqarpoq.

Ilinniartitaanermut tunngasutitigut 2012-mi decembarimi saqqummersitap nutaaq saqqummersinneqarpoq, *2011-mi innuttaasut ilinniarsimarnerat*, tassani ukiuni 2002-2011-mi nunatsinni innuttaasut ilinniarnernisa isikkuannut tamarmiusumut uppersarsaataasoq UNESCO-p nunani tamalaani ISCED-mik periusii sanilliunneqarsinnaasut malillugit nalunaarsorneqartoq. Saqqummersitap tamatuma ukiup naanerani siunissami saqqummersinneqartarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Suliffeqarnikkut kisitsisut

Suliffeqarnerup tungaatigut sulianut ilaapput suliffissaaleqinnermut, isertitanut, suliaasaqarnermut, inuussutissarsiutit aaqqissugaaneranut kiisalu aalisarnermut piniarnermullu kisitsisut.

Suliffissaaleqinq

Suliffeqarnikkut kisitsisit ukiup siuliani nutarternerinut atatillugu suliassaqarfimmi ILO-p kaammattuutai aallaavigalugit suliffissaaleqinermut kisitsisit Naatsorsueqqissaartarfiup 2012-mi nutarterpai. Nutarterinerit taakku ILO-p periusiinik tamarmik aallaaveqartut suliffeqarnermut kisitsisit qitiusut marluk akornanni annertunerusumik ataqatigiissitsilerput, tamannattaarlu sulisinnaasunik nalunaarsuinermik tikkuussinerusumik kinguneqarluni.

Suliffeqarnermi ineriartorneq pillugu paasissutissanik pilertornerusunik pisariaqartitsineq iliuuseqarfiginiarlugu suliffeqarnermut kisitsisit suliffissaaleqisutut nalunaarsorneqarsimasut qaammatikkaartumik naatsorsorneqarnerannik tapertalerneqasapput. Qaammatikkaartumik naatsorsukkat taakku siusinnerusukkat "suliffissaaleqisut", siunissamili taagorneqalissallutik "suliffissaaleqisutut nalunaarsukkat". Taaguutaata allangortinneqarneratigut erseqqissarneqassaaq nunani tamalaani periutsit malillugit suliffissaaleqisut pillugit kisitsisitigut paasissutissat nalinginnaasut pineqanngimmata.

Naatsorsueqqissaartarfiup 2013-mit nunamut tamarmut kisitsisit saqqummersissavai, tassami nunaqarfinni suliffissaaleqisutut nalunaarsorneqarsimasut amerlassusiat maanna naatsorsorneqarsinnaaleramat.

Naatsorsueqqissaartarfiup 2012-mi naleqqussaalluni immikkoortiterisarnermik oqariaseq qitiutillugu suliffissaaleqineq pillugu isumasioqatigiinnermi aammalu suliffeqarnermut kisitsisit pillugit Ilulissani kommunit isumasioqatigiinneranni peqataavoq.

Inuussutissarsiornerup aaqqissugaanera

Suliffeqarnermut kisitsisit allangortinneqarnerat pissutigalugu inuussutissarsiornerup aaqqissugaanera pillugu ukiumut saqqummersitaq kinguartinneqarpoq. Saqqummersitap 2013-mi saqqummiunneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Piniarneq aalisarnerlu

Naatsorsueqqissaartarfiup 2012-mi aamma saqqummersippai ukiup affakkaartumik aalisarnermut kisitsisit, *Aalisakkat qaleruallillu pisat tulaassallu ukiup affaa siulleeq 2012*. Saqqummersitami Kalaallit Nunaata imartaani aammalu nunatta aalisariutaasa imartani allani kiisalu nunatsinni aalisariutit nunanit allaneersut pisaannut kisitsiseqarpoq. Akerlianik raajanut, saarullinnut qaleralinnullu akinut naleqqersuutit kvartalikkaartut pilersaarutigineqartut 2013-mut kinguartinneqartariaqarput paasissutissatigut tunngavigisani amigaateqartoqarnerata paasineqarnera pissutigalugu.

Aatsitassanut kisitsisit

Aatsitassanut kisitsisit Ukiumoortumik kisitsisitigut paasissutissani immikkoortutut saqqummiunneqarput uuliasiornermut aatsitassarsiornermullu kisitsisitalerlugit, misissueqqaarnerit aatsitassarsiornermullu akuersissutit amerlassusiat nalunaarlugu kiisalu aatsitassarsiornermut aningaasartuutit annertussusiat nalunaarlugu. Aammattaaq aatsitassarsiornermut atatillugu atorluaanissamut akuersissutit tunniunneqartut amerlassusiat takutinneqarpoq.

Sumut ataneq

Sumi inunngorsimaneq pillugu paasissutissat innuttaasut Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarnerannut eqqortumik paasissutissiiginnanngilaq. Taamaattumik nuttartinuk nalunaarsuiffik tunngavigalugu sumut atassuteqarnerup nikerarneranut takusutissiamik Naatsorsueqqissaartarfiup ineriartortitsivoq. Nikerartoqarneranut takusutissiami Kalaallit Nunaannut suliffissarsiorlut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni taaguutit atornerqarput. Inuit Kalaallit Nunaannut immikkut atassuteqanngitsut qanoq amerlatigisut suliffeqarnerisut pillugu naatsorsuinerimi nikerartoqarneranut takusutissiaq tunngavissiisinnaavoq. Taamaallilluni tamatumani pineqarput Kalaallit Nunaata avataani inunngorsimallutik danskit naalagaaffiannut atasut kiisalu nunani allani naalagaaffinnut atasut (tamatumani inuit nalunaarsorsimaffiannut nalunaarsorneqarsimasut kisimik pineqaraluartut). Aammattaaq

sumut ataneq pillugu paasissutissanut assersuutigalugu ilanngunneqarsinnaapput ilinniarnermut isumaginninnermullu kisitsisit.

2.2 Suliassat suliakkiissutaasut

Naatsorsueqqissaartarfimmit 2012-mi suliassat arlallit avataanit aningaasalersorneqartut suliarineqarput.

Naatsorsueqqissaartarfik innuttaasut allanngornerannik aallaaveqartumik 2040-ip tungaanut innuttaasut amerlassusissaannik misissuinissamik Kalaallit Nunaanni kommuneqarfinnut sullissivoq, toqusarnerit, kinguaassiorsinnaanerit kiisalu tikerarnerit aallarartunerillu tunngavigaluigt innuttaasut amerlassuissaat suliarineqarsimapput.

Naatsorsueqqissaartarfik aammattaaq 2006-mi aallartittumik Kalaallit Nunaanni ilinniartitaanerit suliffeqarnerlu pillugit paasissutaasinnaasunik arlalinnik kisitsisinillu pingaaruteqartunik ilaqartunik ukiumoortumik Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermut Nunanillu Avannarlernik suleqateqarnermut Naalakkersuisoqarfimmut (IIN) tunniussaqtarpoq Kalaallit Nunaata EU-mik isumaqatigiissutaani tunngavissarititaasut malillugit. 2012-mi paasissutissat arlallit tunniunneqarput, tassaasut maanna isumaqatigiissutaasup atuunnerani tunniussassat kingulliit pingajui. Tamatuma kingorna paasissutissanik arlalinnik nutartikkanik 2021-ip tungaanut Naatsorsueqqissaartarfiup tunniussisarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Inuusuttut meeqqat atuarianni inaarutaasumik misilitsinnerup naammassineqarnerata kingorna ukiuni qanoq inissimasarnerisa qulaajarneqarnissaa siunertaralugu 17-25-nik ukiullit ilinniarnikkut suliffeqarnikkullu inissisimanerannut Naatsorsueqqissaartarfik IIN-imut takussutissiorpoq.

Inatsisitigut iluseritassamik suliaqarnissaq sullissinissarlu siunertaralugit Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup (AN) aningaasalersugaanik Naatsorsueqqissaartarfimmi atorfirmik pilersitsisoqarpoq. Suliassap tamatuma Naatsorsueqqissaartarfimmit isumagiinnarneqarnissaa pillugu ukiuni aggersuni naalakkersuisoqarfik Naatsorsueqqissaartarfimmut aningaasanik nuussisassaaq.

Suliassaq suliakkiissutaasoq annertoq tassaavoq nukissiuuteqarneq pillugu kisitsisit Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfimmut (IAAN) tunniunneqartussa. Kisitsisit atorlugit nukissiuutinik atunerup malinnaaffiginissaa periarfissaqalerpoq, ilaatigullu Kyotomi isumaqatigiissummut naleqqiullugu Kalaallit Nunaat pisussaaffimminik naammassinnissimansoq nalilerniarlugu CO₂-mik aniatitsinerup millisinnissaa eqqarsaatigalugu.

Aningaasartuutit annertusinissaat pinngitsoortinniarlugu it-mi periutsimut SAS-mut akuersissutinik pisinissaq pillugu Naatsorsueqqissaartarfiup Pinngortitaleriffik suleqatigaa.

Naatsorsueqqissaartarfik suliassanik avataanit aningaasalersorneqartunik 2012-mi katillugit 2,1 mio. kr.-inut suliaqarpoq 2011-mi taakku 1,6 mio. kr.-iupput.

Qarasaasiaq atorlugu ungasianit isersinnaatitaaneq siunnersortinillu ikiorteqarneq

Naatsorsueqqissaartarfik paasissutissanut immikkut tulluussakkanut kinaassutsimillu taasaqarfiunngitsunut ungasianit qarasaasiaq atorlugu isersinnaatitaanerup ammarneqarnissaanik 2012-mi qulakkeerivoq, taanna sullitanut paasissutissanik misissueqqissaarinissamik pisariaqartitsisunut naatsorsuussaavoq. Remote desktop-teknologi Naatsorsueqqissaartarfiup sullitaanut akiliuteqartitsilluni atugassiissutigineqarpoq. Sullitat akornanni taama pisariaqartitsisut ilaat tassaapput Namminersorlutik Oqartussat, ilaatigut inatsisissatut siunnersuutit sunniutissaattut naatsorsuutigisanik naliinissamik pisariaqartitsisut.

Naatsorsueqqissaartarfik Lars Thygesenimit Danmarks Statistikimi immikkoortortami pisortamit siunnersorneqarpoq. Politikikkut pilersaarutitut inatsisiliornernullu atatil-lugu, tassunga ilanngullugu Namminersorlutik Oqartussat 2025-mut pilersaarutaannut atatillugu inatsisiliornermut iluseritamut atatillugu aalajangiinissamut tunngavissat pitsanngorsarniarlugit isertuussinissamik piumasaqaatit sukangasuut sanioqqunnagit kisitsisitigut paasissutissat nalunaarsukkallu qanoq atorneqarsinnaanerit pillugu Thygesenip Naatsorsueqqissaartarfik siunnersorpaa.

2.3 Naatsorsueqqissaartarfiup nunani tamalaani peqataanera

Nunat allat soqutiginninnerat

2012-mi Naatsorsueqqissaartarfik nunani tamalaani kattuffissuarniit arlalinnit saaffigineqarpoq. Naatsorsueqqissaartarfik assersuutigalugu aalisakkat aalisarnerlu pillugit NAFO-mut ICES-mullu kisitsisitigut paasissutissanik nalunaaruteqartarpoq. Naatsorsueqqissaartarfik tamakku saniatigut nunat avannarliit suleqatigiinnerannut peqataasarpoq 2012-milu *Nordisk Statistisk Årbogimut* Nunani Avannarlerni Minister-rådimut saqqummersinneqartumut paasissutissanik tunniussaqarluni.

Ataatsimeersuarnerit

Nunani avannarlerni naatsorsueqqissaartarfiit pisortaasa ataatsimiinnerat Islandimi ingerlanneqarpoq aammalu Naatsorseuqqissaartarfiup pisortaa peqataavoq Kalaallit Nunaanni kisitsisitigut paasissutissanik pilersuineq kiisalu Naatsorsueqqissaartarfiup suliffissaaleqinermut takornariartitsinermullu kisitsisitigut paasissutissiisarnera pillugu ilisimatitsilluni.

Aammattaaq Naatsorsueqqissaartarfik Stockholmimi 2012-mi maj-junimi Nordisk träff för utbildningsstatistikimi peqataavoq.

2.4 Ilisimatusarneq

Naatsorsueqqissaartarfik ilisimatusarnermik nammineq ingerlatsinngilaq, taamaatorli Kalaallit Nunaanni avataanilu ilisimatusartunik suleqateqarluni. Naatsorsueqqissaartarfik ilisimatusarnermi suliniuteqartunut paasissutissanik tunniussisarpoq.

2.5 Naatsorsueqqissaarnermik paasissutissiisarneq

Naatsorsueqqissaartarfiup paasissutissiisarnermi periutsini 2012-mi sulissutigaa aammalu soqutigisallit avataaneersut paasissutissanik pisariaqartitsinerat qanoq pitsaanerpaamik aqqiivigineqarsinnaanersoq ingerlaavartumik naliliiffigisarlugi.

Ilusilersugaq nutaaq

Naatsorsueqqissaartarfiup najukkami assiliartalersuisartoq suleqatigalugu 2012-mi ilisarnaatinik ilusilersuilluni suliaqarpoq. Ilisarnaatip nutaap, qalipaait atorneqartut nutaat aammalu assiliartalersuineri najoqqutassat arlallit suliffeqarfimmi takussutissanut piffissap ingerlanerani atuutsinneqalertussat, tassunga ilanngullugu nittartakkap, saqqummersittakkat kisitsitaasiviullu suliarineqarnerat ilusilersukkamut ilaattinneqarput.

Qarasaasiatigut paasissutissiisarneq

Naatsorsueqqissaartarfiup avammut atassuteqarnera qarasaasiatigut pinerusarpoq. Qarasaasiatigut paasissutissiisarneq akikinneruvoq, pilertornerulluni aammalu tigusi-sartut assigiinnngitsut pisariaqartitaat naapertorlugit allanngortikkumararluni.

Naatsorsueqqissaartarfiup qarasaasitigut attaveqartarnera nittartakkakut ineriartortinneqarpoq, soqutigisaqatigiinnut assigiinnngitsunut neqeroorutit assigiinnngitsut ine-

riartortinneqarlutik. Naatsorsueqqissaartarfik 1998-mi nammineq nittartagartaqaq-qaarpoq. Naatsorsueqqissaartarfik nittartakkap 2011-mi aasaanerani ingerlanneqa- lersup ilusilersugaanerata pitsanngorsarnissaa 2012-mi sulussutigaa.

Titartagaq 1. Naatsorsueqqissaartarfup nittartagaa. Februar 2013

Nittartakkami Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit pillugit kisitsisigit paasissutissat aallunneqarput aammalu tusagassiuutigit nalunaarutitut, saqummersitanut, immikkut ittumik saqummersitanut, ukiumoortumik kisitsisigit paasissutissanut kisitsisaataasivimmullu ataatsimut isertarfeqarluni. Nittartakkap saqqa pinga- sunngorlugu avitaavoq saamiatungaani kisitsisigit paasissutissanut qitiusumik oqaasertaqarluni, qeqqani nutaarsiassaqaarluni aammalu kisitsisaataasivimmit tabelinut nutartikkanut iserfissaqaarluni kiisalu talerpiatungaani sullississutitut iser- fissaqaarluni. Danskitt kalaallillu oqaasii nittartakkami pingaarnertut atornerqarput, qitiusumilli immikkoortut tuluit oqaasiinut nutsigaallutik.

Nittartakkami pulaartunut kisitsisit

Naatsorsueqqissaartarfup nittartagaa 2012-mi inunnit assigiinngitsunit 19.011-nit 36.983-eriarluni pulaarneqarpoq. Quppernerit 211.199-it assigiinngitsut takutinne- qarput. Tamanna pulaartup ataatsip quppernerit 5,71-nik takusaqarneranut naa- pertuuppoq,² takuuk takussutissiaq matuma kingulianiittoq.

Takussutissiaq 2. Naatsorsueqqissaartarfup nittartagaanut pulaartut. 2012

	Pulaartut	Quppernerit takutinneqartut	Pulaartup ataatsip quppernerit takusai
Januar	3 529	21 337	6,05
Februar	3 582	20 653	5,77
Marts	3 567	19 958	5,60
April	3 014	15 523	5,15
Maj	2 932	17 523	5,98
Juni	2 241	13 144	5,87
Juli	1 783	11 244	6,31
August	2 349	15 261	6,50
September	3 002	17 211	5,73
Oktober	3 665	20 997	5,73
November	4 362	24 007	5,50
December	2 957	14 341	4,85
Katillugit	36 983	211 199	5,71

Taamaallilluni pulaartut agguaqatigiissillugu amerlassusiat ullormut 100-it missaanniippoq, naak ukiup ingerlanerani annertuumik nikerartaraluartut.

² Hit-imut kisitsisit fra Google Analytics-imeerput. Assersuutigalugu pulaartoq www.stat.gl-ip saqqaanit aallartikkuni tamatumalu kingorna "Naatsorsueqqissaartarfik pillugu" iseruni aammalu kisitsisigit paasissutissat kingulliullugit takullugit, tamatumalu kingorna pulaartup browseri matuppagu tamanna quppernerit pingasutut naatsorsuunneqassaaq pulaartutulli ataasiinnartut nalunaarneqarluni.

Pulaartunit 18.192-it imaluunniit 49,2 procentit nutaamik pulaartuupput 18.791-it arlaleriarlutik pulaartuullutik.³ Pulaartut nunanit assigiinngitsunit 120-neersuupput. Taamaattorli Danmarkimi internetimik atuisut Naatsorsueqqissaartarfiup nittartagaanut pulaartut tamarmiusut affaraat, Kalallit Nunaannilu atuisut pulaartut 25 procentit missaralugit, takuuk takussutissiaq matuma kingulianiittoq.

Takussutissiaq 3. Naatsorsueqqissaartarfiup nittartagaanut pulaartut nunat malillugit. 2012

	Pulaartut amerlassusiat
Danmark	19 289
Kalaallit Nunaat	9 363
USA	1 313
Tyskland	928
Canada	869
Norge	754
Kunngueqarfik ataatsimoortoq	575
Sverige	439
Polen	342
Nunat allat	3 111
Katillugit	36 983

Saqqummersittakkat

Naatsorsueqqissaartarfimmit saqqummersittakkat tamarmik akeqanngitsumik pissar-siarineqarsinnaapput aammalu nittartagaq aqutugalugu 2000-mili pdf-filitut pissar-siarineqarsinnaapput. 2012-mi suliaassanut pilersaarut malillugu Naatsorsueqqissaartarfik 60-nik saqqummersitsisussaasimavoq, tassunga ilanngullugit *Greenland in Figures* aamma *Ukiuortumik Kisitsisitigut Paasissutissat*. Taakkunanit 61,7 procentit piffissaq eqqorlugu saqqummersinneqarput, takuuk takussutissiaq matuma kingulianiittoq.

Takussutissiaq 4. Saqqummersittakkanut piginnittussaanerit amerlassusiat malillugu. 2010-2012

	2010	2011	2012
Piffissaq eqqorlugu saqqummertut	20	25	37
Sap. ak. angullugu kinguaattoorlutik saqqummertut	2	1	2
Qaammat ataaseq angullugu kinguaattoorlutik saqqummertut	8	3	7
Qaammat ataaseq sinnerlugu kinguaattoorlutik saqqummertut	2	8	6
Ukiup tullianut kinguartinneqartut unitsinnarneqartulluunniit	6	10	8
Katillugit	38	47	60

Kisitsisaataasivik

Saqqummersittakkat saniatigut kisitsisaataasivimmi tabelini arlalinni paasissutissat immikkuualuttortaqaarnerit nassaassaapput.

Kisitsisaataasivimmut Naatsorsueqqissaartarfiup nittartagaa aqutugalugu imaluunniit <http://bank.stat.gl> toqqaannartumik iserfigalugu isertoqarsinnaavoq. 2012-ip naalernerani kisitsisaataasivimmik atuisartut tabelit 150-it sinnerlugit assigiinngitsut akornanni ujaasisinnaapput.

Kisitsisaataasivimmi kisitsisaatigineqartut aaneqarsinnaapput atuisullu namminneq programiutaanni imaluunniit periarfissat allat kisitsisaataasiviup atuisunut qup-

³ Paatsuugassaangilluinnartumik pulaartut tassaapput nittartakkamut pulaartartut (piffissami aalajangersimasumi toqarneqartumi ataasiaannarlutik pulaartut ataasiakkaat kisimik pineqarput), akerlianik pulaartut nutaat pulaartuullutik (ataatsimoortulluunniit) *pulaartut suussusii* (pulaartoq piffissaq sioqqullugu nittartakkami pulaarsimanersoq pulaarsimanginnorsorluunniit) malillugit piffissami aalajangersimasumi pulaartunut tamanut takussutissaallutik.

persagaaniittut atorlugit suliarineqarsinnaapput. Tabelini tamani oqaatsit pingasut atorneqarpur: Kalaallisut, danskisut tuluttullu.

Takussutissiaq 5. Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataasivianut pulaartunut kisitsisit. 2012

	Pulaartut	Quppernerit takutinneqartut	Pulaartup ataatsip quppernerit takusai
Januar	752	2 038	2,7
Februar	861	2 137	2,5
Marts	799	1 985	2,5
April	632	1 503	2,4
Maj	654	1 747	2,7
Juni	504	1 100	2,2
Juli	393	954	2,4
August	505	1 250	2,5
September	720	1 933	2,7
Oktober	895	2 298	2,6
November	1 272	2 989	2,3
December	709	1 594	2,2
Katillugit	8 696	21 528	2,5

Ukiumoortumik kisitsisitigut paasissutissat

Naatsorsueqqissaartarfiup *Ukiumoortumik kisitsisitigut paasissutissat* 2010-mili qaraasaasiatigut saqqummersittalerpai. Kapitalit websidetut hyperlinksilittut aaqqissuus-saapput kisitsisitigut paasissutissanik atuisup imarisanik ujarlernissaanut oqilisaa-taasut. Qarasaasiakkut ukiumoortumik saqqummersittagaq kalaallisut, danskisullu atuarneqarsinnaavoq kiisalu 2010-mi saqqummersinneqartoq aamma tuluttut atuar-neqarsinnaalluni.

Ukiumoortumik kisitsisitigut paasissutissat nutarterneqartarnissaannut piginnaati-taaffeqalernissaq Naatsorsueqqissaartarfiup kissaatigaa. Kapitalit ataasiakkaat saqqummersitsinissamut pilersaarut immikkut ittoq malillugu ukiumut ataasiarluni nutarterneqartarput. Ukiumoortumik kisitsisitigut paasissutissani qupperneq nutar-terneqareeraangat ulloq nutarterneqarfia nalunaarneqartarpoq, taamaalilluni paasis-sutissat qanoq nutaajutiginerat atuisunit takuneqarsinnaaniassamat.

Greenland in Figures

Greenland in Figures, Naatsorsueqqissaartarfiup tuluttuinnaq oqaasertalerlugu qupper-sagaliaa 2012-mi aamma saqqummersinneqarpoq. Saqqummersittagaq tuluttut oqaaseqarlutik atuartartunut kalaallinut inuiaqatigiinnut oqimaaqatigiis-sumik paasinninnissamut kisitsisitigut naatsumik paasisaqarnissamik imaqarpoq nuannarineqartorujussuullunilu. Qupper-sagaq ataaseq siusinnerusukkut 20 kr.-inik akeqarpoq; tamanna atorunnaarlugu qupper-sakkap siammarterneqarnerunissaa saqqummersitallu sinneqannginnissaat pillugu 2012-mi akeqarunnaarsinneqarpoq. Qupper-sagaq 2012-mi agguaanneqarluarpoq.

Greenland in Figures aamma Naatsorsueqqissaartarfiup nittartagaani pissarsiarine-qarsinnaavoq. 2012-mi 1.090-eriarluni nittartakkamut aaneqarsimavoq.

Unnuk Kulturisiorfik oqalugiarnerrillu

Naatsorsueqqissaartarfiup sulineranut kikkut tamarmik paasisaqarnerunissaat siu-nertaralugu januaarimi arfininngornermi kingullermi unnuk kulturisiorfiusumut ukiorpassuarni peqataasarpoq. Aaqqissuussineq Ilimmarfimmi ingerlanneqartarpoq. Ukioq manna Naatsorsueqqissaartarfimmi unnummi kulturisiorfimmi inuit aqqi pillugit kisitsisitigut paasissutissat qitiutillugit Naatsorsueqqissaartarfik eqquini-aasitsivoq.

Kisitsisaataasiviup atorneqarnissaa pillugu KNR-mi tusagassiortunut naatsorsuus-samik Naatsorsueqqissaartarfik pikkorissartitsivoq aammattaarlu ilisimatusarfimmi ilinniagaqartunut oqalugiarnissamik neqerooruteqarluni, pingaartumik ilinniar-

nermut atatillugu kisitsisaateqarfiup atorpeqarnissaanut periarfissat immikkut oqalugaaatigineqarlutik.

Naatsorsueqqissaartarfik 2012-mi Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa inuussutissarsiornermut ataatsimiititaliaanik tikeraartoqarpoq, tassungalu atatillugu Kalaallit Nunaanni aalisarnej pillugu saqqummiussilluni.

Tusagassiorfinnik sullissineq

Saqqummersitanut amerlanerpaanut atatillugu tusagassiorfinnut nalunaaruteqartoqartarpoq; tamatumani saniatigut Naatsorsueqqissaartarfimmi pisut pissutsillu pingaarutillit pillugit tusagassiorfinnut ilisimatitsissuteqartoqartarluni.

Nutserisoqarneq

Naatsorsueqqissaartarfik sulisoqarpoq nutserinermik pingaarnertut suliaqartussamik. Saqqummersitat nukissat maannatut itsillugit tamarmik nutserneqarsinnaanngillat, tusagassiorfinnulli nalunaarutit kalaallisut saqqummersinneqartarput, soorluttaaq kisitsisaataasivimmi oqaasertat tamarmik kalaallisut atuarneqarsinnaasut. Nukissat apeqputaatillugit tuluit oqaasiinut nutserisoqartarpoq; taamaattorli *Greenland in Figures* tuluit oqaasii kisiisa atorlugit immikkut ittumik saqqummersinneqartarpoq.

2.6 Aningaasaqarneq

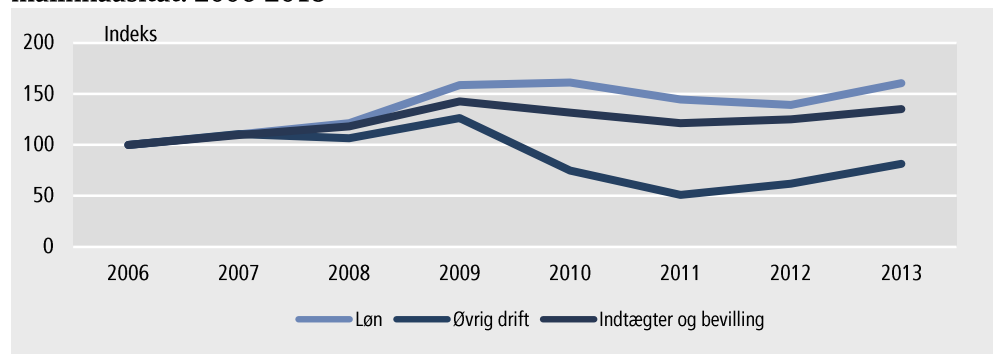
Naatsorsueqqissaartarfik sulianut pilersaarusiamik aalajangersaasarpoq, taannalu aningaasaliissutinik ukiumoortumik aningaasanut inatsit aqutigalugu tunniunneqartunit suliaasanillu suliaakkiissutaasunit isertitanit aningaasalersorneqarpoq.

2012-mut aningaasaliissutit 9.853 tkr.-iupput.

Takussutissiaq 6. 2006-2012-mut naatsorsuutitut kisitsisit 2013-milu missingersuutitut kisitsisit tkr.-inngorlugit

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013 *
Akissarsiat	6 650	7 330	8 068	10 552	10 721	9 599	9 250	10 671
Ingerlatsinerit allat	2 707	2 994	2 879	3 419	2 022	1 380	1 680	2 207
Suliakkiissutigineqartunit isertitat	341	1 147	1 661	3 524	1 903	1 600	2 066	2 780
Aningaasaliissutit	9 199	9 300	9 611	10 095	10 668	9 958	9 853	10 098
Sinneqartoorutit	182	123	325	-352	-172	580	989	0
IST	9 017	9 177	9 286	10 447	10 840	9 379	8 864	10 098

Titartagaq 2. Naatsorsuutitut missingersuutinullu kisitsisit naleqqersuutitut malinnaasitat. 2006-2013

Millioninik amigartooruteqarnermit millioninik sinneqartooruteqalerneq

Naatsorsueqqissaartarfimmi aningaasaqarnikkut ineriartornerup kiisalu 2009-mi 2010-milu ingerlatsinerimi amigartooruteqarnerup ingerlatsinerup nalinginnaasunngortinneqarnissaanut arlalinnik suliniuteqarnissaq pisariaqalersippaat. 2010-mi 1 mio. kr.-nik amigartooruteqarneq (annersai ilassutit aningaasaliissuteqarneq aqutigalugu matussuserneqartut) amerlaqataannik 2012-mi sinneqartoorutigineqarput.

Ukiumoortumik nalunaarussiaq 2012 - qupperneq 19

Naatsorsueqqissaartarfimmi ukioq naallugu sulisorisat, pingaartumik qarasaasianik ikorfartuutitut atortut iluini, allattuinermi kiisalu akissarsialerinermik sulisoqarnermullu allaffeqarfimmi sulisorisat ikinnerusut atornerisigut siumut aallartoqaqqipqo. Suliniutit kingunerisaannik akissarsianut aningaasartuutit, qarasaasiaqarnermut aningaasartuutit kiisalu atorfinikkiartorluni atorfeqarunnaarnermilu aningaasartuutit annikillisinneqarput.

Oversigt 7. 2010-2012-mi naatsorsuutitut kisitsisit aammalu 2013-mi missingersuutitut kisitsisit tkr.-inngorlugit

Suussuseq	2010	2011	2012	2013 *
Sulisut aningaasarsiaat	9 694	8 951	8 783	9 873
Sulinermut atatillugu angalanerit	166	203	222	350
Ilassinnineq / tunissutit	12	7	8	6
Pikkorissartitsineritut aningaasartuutit	63	52	175	150
Sunnersortit avataaneersuut	1 027	648	467	798
Atorfinittunut atorfeqarunnaartunullu aningaasartuutit, utaqqiisaasumik ineqartitsinerit	209	0	69	180
Sullississutit	339	262	365	440
Nioqqutissanik pisinerit allaffissornermilu aningaasartuutit	359	233	216	250
Illutat	350	356	363	371
Isertitat	-1 903	-1 600	-2 066	-2 780
Qarasaasianut aningaasartuutit pisinerillu	526	265	262	460
Tamakkerlugit	10 840	9 379	8 864	10 098

Naatsorsueqqissaartarfimmi ilinniagaqarnikkut qaffasissuseq aammalu agguaqatigiisillugu ukiut qassit sulisimaneq 2011-mi 2012-milu qaffapput suliatigut avatangiisit pitsanngoriarnerannik kinguneqartumik.

Aningaasat amerlinagit kisitsit amerlanerit pitsaanerillu

Naatsorsueqqissaartarfiup aningaasat amerlinagit kisitsisinik amerlanerik pitsaanerillu suliaqarnissani anguniarppaa. Tamanna anguniarlugu suliniuteqarfiit arlallit toqqarneqarput Naatsorsueqqissaartarfiup suliarisai ukiunilu aggersuni suliarisassai:

- Sulisunik qitiusunik attassineq: Ilisimatusartunik ilinniagaqartunillu kiisalu qitiusumik allaffeqarfimmi misissueqqissaartartunik tulluurtumik suleqateqalernikkut Naatsorsueqqissaartarfimmi suliatigut avatangiisit qulakkeerneqassapput. Aammattaaq ilinniaqqinnissamut periarfissanik kajumernartunik pilersitsisoqassaaq.
- Sulisussarsiorneq: Naatsorsueqqissaartarfiup ilinniarsimassutsikkut qaffasissutsip annertusarneqarnissaa pisariaqartippaa aammalu siunissami sulisussat eqqortumik piginnaasallit kajumissaarnissaat pisariaqartillugu. Kalaallit Nunaanni sulisussarsiornermi aallaavittut siunnerfigineqartoq tassaavoq minnerpaamik bacheloriunissaq, Danmarkimi nunaniluunniit allani sulisussarsiornermi minnerpaamik kandidatunissaq. Naatsorsueqqissaartarfiup paasissutissaatai aallaavigalugit ilinniarnermi suliasat allassinnaanissamik kissaatit akuersaarnerisigut nunatsinni sulisussarsisinnaanerup siuarsarnissaa Naatsorsueqqissaartarfiup kissaatigaa.
- Pisariillisaaneq: Naatsorsueqqissaartarfiup assersuutigalugu qarasaasiaqarnermi, naatsorsuuserinermi utaqqiisaasumillu ineqartitsineri ikorfartuutitut pillugit qitiusumik allaffeqarfik suleqatigilerppaa, tamatumalu kinguneraa kisitsisitigut paasissutissiornerup ingerlatitseqqittarnerullu iluini anguniakkanut pingaarnernut atatillugu Naatsorsueqqissaartarfiup sulisutigut nukissat nuussinnaasimavai ineriartortitsinnaasimallugillu.

- Qarasaasiakkut nalunaaruteqartarnerit: Allattuinermik suliat annikkilliseru-jussuarneqassapput. Tamanna paasissutissanik pilersuisut paasissutissanik nalunaaruteqartarnerminni qarasaariamik atuinernerisigut. Allattuinermik suliat akunnittarfinnut naatsorsuutinullu kisitsisinut atatillugu suliat ilaattut taaneqarsinnaapput; naatsorsuutit Naatsorsueqqissaartarfimmi allattuinermi suliasatigut nukinnik atuinerfiunerpaajupput.
- Software akikinnek: Naatsorsueqqissaartarfiup misissueqqissaartarnermi software akikinnek 2012-mi misilillugu atorpaa paasillugulu softwarip atorsinnaassusia pisariaqartitanut naapertuuttoq kiisalu taarsiinikkut 60-70 tkr.-it siparneqarsinnaasut. Softwarip nutaap 2014-mit atuutsilernissaa naatsorsuutigineqarpoq.
- Attaveqarfiit: Naatsorsueqqissaartarfik millioninik nalilimmik kaaviiar-titsivoq. Nukissiuutitut kisitsisit pillugit isumaqatigiissutip aningaasartai ilu-arsiivigineqarput, taamaalilluni kisitsisitigut paasissutissanik suliaqarnermut atatillugu aningaasartuutitut nalimmannerulerlutik; suliaqarnermut iser-titat tassunga atatillugu aningaasartuutitut naapertuunnissaat Naatsorsueq-qissaartarfiup siunissami aallukkusuppa.

Akissarsiat qitiusumit aquneqarnerat

Naatsorsueqqissaartarfimmi akissarsiat aquneqarnerat sulisorisanullu inissianik tunniussisarnerup tunniunneqartarnerat pisortat ingerlatsivii allat assigalugit qiti-usumit aquneqarput. Tunngavissatut piumasaqaatit – suliasat annertusiartornerat ilutigalugu – kingunerisaannik sulisunik pisariaqartinneqartunik piginnaanilinnik sulisussarsiortarnermi attasiinnarniarnermilu ukiuni aggersuni unammilligassat Naatsorsueqqissaartarfiup eqqumaffigisariaqarpai.

2.7 Sulisoqarneq

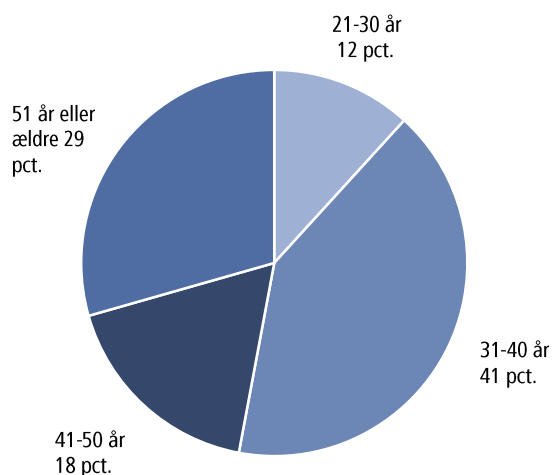
Ukiumut sulisorisat

2012-mi ukiumut sulisorisat amerlassusaat 16,8-mik naleqarpoq. 31. december 2012-mi sulisorineqarput pisortaq, pisortap tullia ataaseq, sulisorisat arfinillit immikkut siunnersortitut atorineqartut, siunnersortit tallimat, paasissutissiisartooq ataaseq, nutserisoq ataaseq allaffimmiullu marluk.

Sulisut ilinniagaat, oqaasii, arnaanerat/angutaanerat ukiuulu

Sulisut 52,9 procentii marluinnik oqaaseqartuupput kalaallisut ilitsoqqussaralugu oqaaseqartullutik, 47,1 procentillu danskisut ilitsoqqussaqarput tuluttut oqaatsit takornartat oqaasiisut sallsaallutik. Naatsorsueqqissaartarfimmi sulisut angutit 11-iupput arnallu arfiniliullutik. Agguaqatigiissillugu utoqqaasusaat 43,2-iupput uttoqqaassut sillu agguataarneqarnerat takussutissiaq 2-mi takuneqarsinnaapput.

Titartagaq 3. Sulisut utoqqaassusiat malillugu agguataarneqarnerat. 31. Decem-ber 2012

2012-mi Naatsorsueqqissaartarfiup AC-tut piffissap affaani atorfik inuttalerpaa aammattaarlu qitiusumik allaffeqarfimmit suliakkiissutaasunik immikkut suliaqar-tussamik immikkut siunnertortimik atorfinitsitsillugu. Sulisut marluk suliffeqarfik qimappaat.

Atorfeqarsimanerup agguaqatigiissillugu ukiunik 6,3-nik sivissussuseqarnera

Ukiup naanerani akunnermusialinnik sulisoqanngilaq. 2012-ip naanerani atorfeqar-simanerup agguaqatigiissillugu sivissussusia qaammatinik 75-nik (ukiut 6,3-it) annertutigaaq.

2.8 Allaffeqarneq

Naatsorsueqqissaartarfik 2008-ip qiteqqunneraniilli Ilimmarfiup ilaani kalaallit ilisimatusarnermik suliaqartut arlaqartut allat peqatigalugit inissisimavoq. Illorsuit ilaanni C-mi quleriiaat pingajuanni inissisimavoq aqqanilinnik allaffiuteqarluni, marlunnik ataatsimiittarfiuteqarluni arlalinnillu toqqorsiviuteqarluni.

2012-mi illoqarfiup qeqqanut nuunnissamik pilersaasut allaffmi Naatsorsueqqis-saartarfiup nuuffigisassaani oqummik ajornartorsiuteqartoqarnera pissutigalugu piffissalerneqanngitsumik kinguartinneqartariaqarpoq.

3. Tapiliusseq

Takussutissiaq 8. Saqqummersittakkat saqqummersinneqartut (pdf-fil aamma kisitsisaataasivimmut paasissutissat). 2012

Aqqa	Ulloq
Ukiuootumik saqqummersitat	
Greenland in Figures 2012	16. april
Ukiuootumik kisitsisitigut paasissutissat 2012	ingerlaavartut
Aningaasaqarnikkut kisitsisit	
Nuna tamakkerlugu naatsorsuutit – Kisitsisit inaarutaasut 2006-2007	27. november
Nuna tamakkerlugu naatsorsuutit – Kisitsisaagallartut 2008-2011	27. november
2010-mi suliffeqarfinni naatsorsuutit	21. december
Input/output 2003	15. februar
Input/output 2004	15. februar
Input/output 2005	15. februar
Pisortat aningaasaqarnerat – Naatsorsuutit 2011	21. november
Kalaallit Nunaanni nukimmik atuineq 2011	3. december
2011-mi nunanut allanut niuerneq	28. marts
2012-mi kvartalimi siullermi nunanut allanut niuerneq	22. juni
2012 kvartalit aappaani nunanut allanut niuerneq	28. september
2012 kvartalit pingajuanni nunanut allanut niuerneq	21. december
2011-mi imigassamik akuitsumik Kalaallit Nunaannut eqqussuineq	20. april
2011 kvartalit sisamaanni unnuisamerit, kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	1. marts
2012 kvartalimi siullermi unnuisamerit, kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	1. juni
2012 kvartalit aappaani unnuisamerit, kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	3. september
2012 kvartalit pingajuanni unnuisamerit, kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	30. november
2011-2012-mi Takornariaqarneq	3. januar 2013
Akit 1. januar 2012	30. marts
Akit juli 2012	28. september
1. januar 2012 sanaartornermi aningaasartuutitut naleqqersuut	28. marts
1. juli 2012 sanaartornermut aningaasartuutitut naleqqersuut	28. september
Innuttaasunut kisitsisit	
1. januar 2012-mi innuttaasut	29. februar
1. juli 2012-mi innuttaasut, kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	29. august
2010-mi innuttaasut nikittarnerat	5. januar
2011-mi innuttaasut nikittarnerat	7. november
2011-miit 2040-mut innuttaasut amerlassusissaat	17. januar
2012-miit 2040-mut innuttaasut amerlassusissaat	16. maj
2011-mi isumaginninnernut tunniuttakkanik pisartagallit	24. juli
2011-mi ilinniartitaanerit kisitsisinngorlugit – sanaartorneq	3. september
2011-mi innuttaasut ilinniarsimanerat	14. december
Suliffeqarnikkut kisitsisit	
2011-mi december illoqarfinni suliffissaaleqineq - kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	16. januar
Januarimi illoqarfinni suliffissaaleqineq – kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	14. februar
Februarimi illoqarfinni suliffissaaleqineq – kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	14. marts
Martsimi illoqarfinni suliffissaaleqineq – kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	16. april
Aprilimi illoqarfinni suliffissaaleqineq – kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	14. maj
Majimi illoqarfinni suliffissaaleqineq – kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	14. juni
Junimi illoqarfinni suliffissaaleqineq – kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	23. juli
Julimi illoqarfinni suliffissaaleqineq – kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	14. august
Augustimi illoqarfinni suliffissaaleqineq – kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	17. september
Septemberimi illoqarfinni suliffissaaleqineq – kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	16. oktober
Oktoberimi illoqarfinni suliffissarsiorlutut nalunaarsukkat – kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	14. november
Novemberimi illoqarfinni suliffissarsiorlutut nalunaarsorneqartut – kisitsisaataasivimmi saqqummiusseq	14. december
2011-mi illoqarfinni suliffissaaleqineq – inaarutaasumik kisitsisit	20. april

2010-2011-mi suliffissaaleqineq sulisinnaasullu	31. oktober
2010-mi isertitat	15. marts
2011 – 2012-mi ukiup affaa siullermi suliffeqarneq	31. oktober
2010-mi inuussutissarsiornerup aaqqissuussaanera	4. april
Aalisarneq piniarnerlu 2011	29. juni
Aalisarneq piniarnerlu 2012-mi ukiup affaa siulleq	30. november

---